

JELENTÉS

A munkavédelmi hatóság 2020. I. félévi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2020. évi ellenőrző tevékenységét a 2020. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

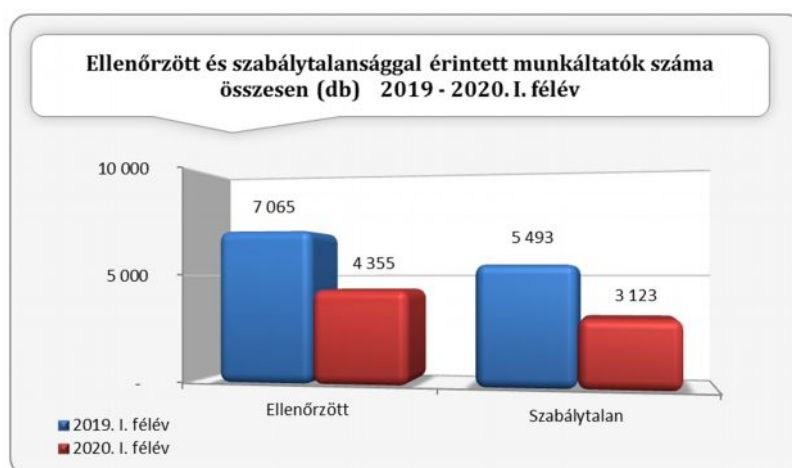
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2020. I. félévben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 4 355 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során a kormánytisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

1. számú ábra

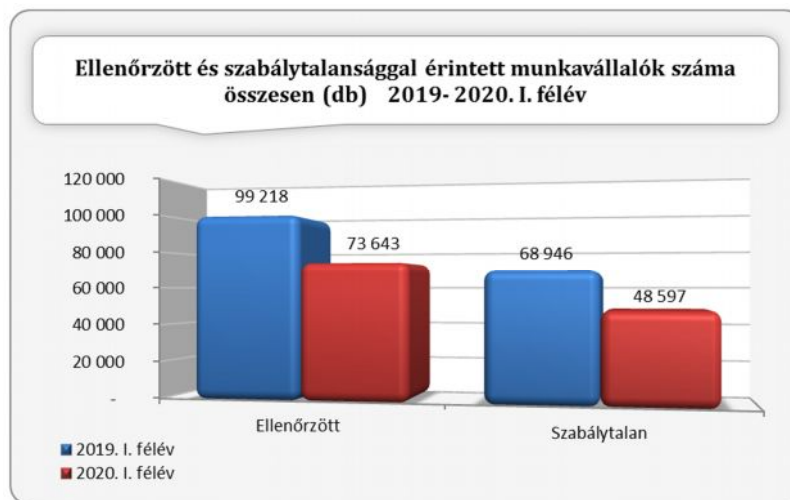

A kormánytisztviselők az ellenőrzések során 73 643 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 71,7%-ánál (48 957 főnél) tapasztaltak, ez 6%-kal kevesebb az előző év azonos időszakában tapasztaltaknál (77,7%).

A vizsgált időszakra esett a koronavírus járvány magyarországi terjedésének kezdete, melynek következtében sok munkáltató részlegesen, vagy teljesen bezárt, illetve felfüggesztette a tevékenységét.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 27,4%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

Kiemelt ágazat 2020. I. félév	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	176
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	785
Gépipar	447
Építőipar	1 387
Bányászat	8
Egészségügyi, szociális ellátás	86
Kiemelt ágazat összesen	2 889
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	4 355
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	66,34

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe.

A munkavédelmi hatóság a 4 355 munkáltató ellenőrzése során 7 353 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások főbb okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. számú táblázat

Látogatások oka	Látogatások száma
Terv szerinti	4 909
Balesetvizsgálat	882
Közérdekű bejelentés	661
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	250
Célvizsgálat	249
Nem ellenőrzési célú látogatás	107
Előre nem tervezett	81
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	62
Panaszvizsgálat	47
Felkérésre végzett ellenőrzés	44
Egyéb	61
Összesen	7 353

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 66,8%-a).

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 12%-ában került sor.

Az állampolgárok többször tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. A kormánytisztviselők a látogatásuk során 524 közérdekű bejelentést és 47 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

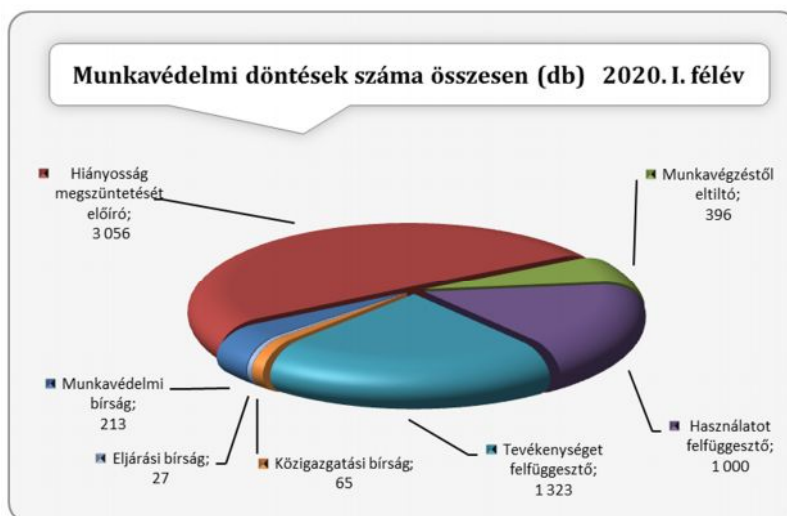
1.3. Az ellenőrzések során hozott döntések

Az ellenőrzések eredményeként összesen 6 080 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott közigazgatási döntések közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést tartalmazó végzés és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Az azonnali intézkedés 2 719 db végzésben, közvetlen balesetveszéllyel járó helyzetek kapcsán történt, emellett 3 056 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra

2020. I. félévben a szankcionálás során 213 esetben a munkáltatókkal szemben munkavédelmi, 65 esetben természetes személyekkel szemben közigazgatási bírságot, 27 esetben pedig szintén természetes személyekkel szemben eljárási bírságot alkalmaztak a kormánytisztviselők (munkavédelmi bírság 99 608 710 Ft, közigazgatási bírság 1 375 000 Ft és eljárási bírság 2 135 000 Ft összegben).

Az érdemi munkavédelmi döntések 5 %-a vont maga után pénzbeli szankciót (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A közigazgatási döntésekben összesen 23 729 intézkedésre került sor. E döntésekben foglalt intézkedések közül 8 802 munkabiztonsági jellegű, 2 241 intézkedés munkaegészségügyi és 12 686 intézkedés munkavédelmi¹ tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 9,4%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 37,1%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 53,5%-kal.

A kormánytisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

¹ munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

1.4. Utóellenőrzések

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2020. I. félévben a munkavédelmi hatóságok az utóellenőrzés okán tett 250 látogatásuk során összesen 174 munkáltatónál végeztek ellenőrzést, ami az ellenőrzött munkáltatók 4%-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket a 174-ből csupán 27 munkáltatónál nem hajtották végre.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2020. I. félévben a már említett 2 135 000 Ft volt.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási döntésekben foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

Leggyakoribb intézkedések		Összesen	Arány az összeshez
1	Be- és leesési veszély	1 928	8,1%
2	Létesítmények érintésvédelme	1 716	7,2%
3	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb.)	1 552	6,5%
4	Munkavédelmi ismeretek hiánya	1 119	4,7%
5	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becsülésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	1 096	4,6%
6	Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is)	825	3,5%
7	Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése	690	2,9%
8	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	674	2,8%
9	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	671	2,8%
10	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	555	2,3%
11	Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	546	2,3%
12	Érvényes előzetes munkaköri alkalmassági vélemény hiánya	529	2,2%
13	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	518	2,2%
14	Egyéni védőeszköz használatának elmulasztása	509	2,1%
15	Elhelyezés, telepítés rögzítés	473	2,0%
Egyéb munkavédelmi összes intézkedés		10 328	43,5%
Összesen		23 729	100,0%

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a villamosbiztonsági hiányosságok (10,7%) miatt történt (2. és 6. számú intézkedések). Ezután a nem megfelelő munkaeszközökre (8,9%) született intézkedések következnek (3. és 10. számú intézkedések). A „Be- és leesési veszély” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 8,1%-a volt. A

veszélyes anyagokkal kapcsolatos intézkedések az összes intézkedés 7,5%-át tették ki (5. és 7. számú intézkedések).

Az összes intézkedés 4,7 %-át a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” okán, valamint az orvosi alkalmassági vizsgálatok hiánya miatt hozták a kormánytisztviselők (12. és 13. számú intézkedések).

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat a kormánytisztviselők az *Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya*” (2,8%), az *„Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése”* (2,8%), valamint az *„Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése”*(2,3%) miatt.

2.1. Kiemelt intézkedések

A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

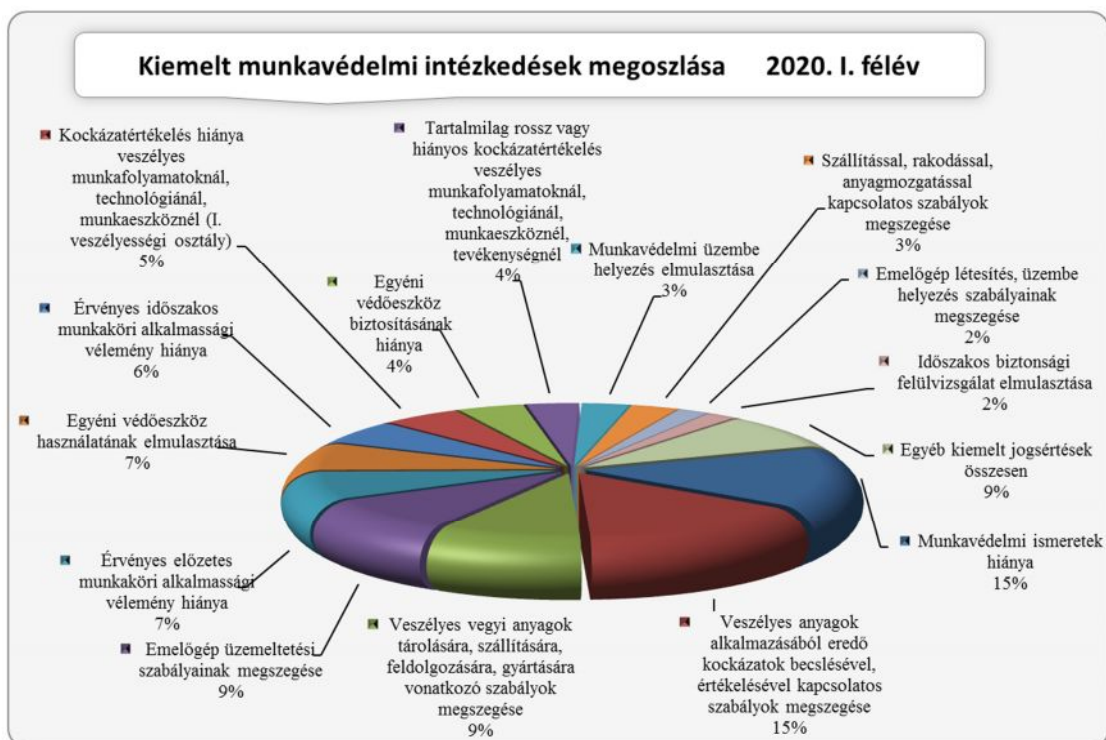
Az összes intézkedés (23 729) 62,4%-a tartozott a kiemelt intézkedések (14 811) körébe.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 7 429, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 6 827, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 495 volt.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 12 686 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 7 429, ami az összes intézkedés 31,3%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a leggyakoribb intézkedés a veszélyes anyagokkal² (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban történt (24,1%).

Másodikként leggyakrabban a „*Munkavédelmi ismeretek hiánya*” miatt intézkedtek a kormánytisztviselők (15,6%).

A harmadik leggyakoribb intézkedés az orvosi alkalmassági vizsgálatokra vonatkozó szabályok megszegése miatt történt (12,9%).

Ezután az egyéni védőeszköz használatával kapcsolatos szabályok és az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” következett, hasonló arányt képviselve (11,3 és 11,2%).

A kockázatértékeléssel³ kapcsolatos hiányosságok okán tett intézkedések, az összes intézkedés 8,7%-át teszi ki.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

A 8 802 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 6 887, ami az összes intézkedés 29%-a.

2020. I. félév során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a már említett villamosbiztonsági hiányosságok⁴ 36,9% miatt kellett intézkednie a kormánytisztviselőknek.

A nem megfelelő munkaeszközök⁵ használata (27,1%) miatt történt számos intézkedés. Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 64%-át.

Az intézkedések 28,0%-a a „*Be-és leesés veszély*” miatt történt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása⁶, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 6,8% volt.

A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

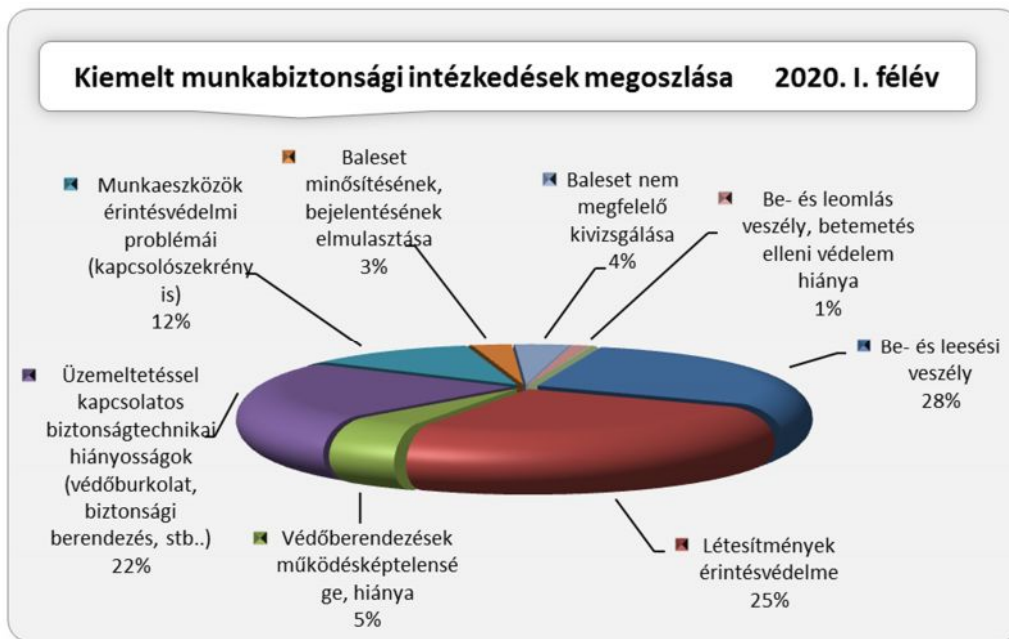
² Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése: 14,8%; Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése: 9,3%

³ Kockázatértékelés hiánya veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszközknél (I. veszélyességi osztály): 5,2%; Tartalmilag rossz vagy hiányos kockázatértékelés veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszközknél, tevékenységnél: 3,5%

⁴ Létesítmények érintésvédelme: 24,9%; Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is): 12%

⁵ Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb.): 22,5%; Védőberendezések működésképtelensége, hiánya: 4,6%

⁶ Baleset nem megfelelő kivizsgálása: 3,8%; Baleset minősítésének, bejelentésének elmulasztása: 2,8%; Munkabalesettel kapcsolatos kötelezettségek megszegése: 0,1%

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 2 241 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 495, ami az összes intézkedés 2,1%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

6. számú ábra

A fenti ábrán látható, hogy leggyakrabban a „*Munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya*”-val (24,4%) kapcsolatban intézkedtek a kormánytisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésére irányuló műszeres vizsgálatokkal.

Számos intézkedés történt a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal (összesen⁷: 22,0%) kapcsolatban is.

Becslések szerint⁸ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

Gyakorisági sorrendben ezután a munkahelyi zajexpozícióval (összesen⁹: 17,2%) kapcsolatos intézkedések következnek. A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

A biológiai kóroki tényezők vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedésnek összesen¹⁰: 16,8%-át teszik ki. A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival

⁷ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 16,0%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 4,2%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 1,8%

⁸ Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

⁹ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 10,3%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 6,9%

¹⁰ Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 14,5%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 2,2%

összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

A kormánytisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 15,4%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősedők, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 4,0%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2020. I. félévben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy a mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dúcolása.

Jellemző szabálytalanság a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

Az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képesítés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

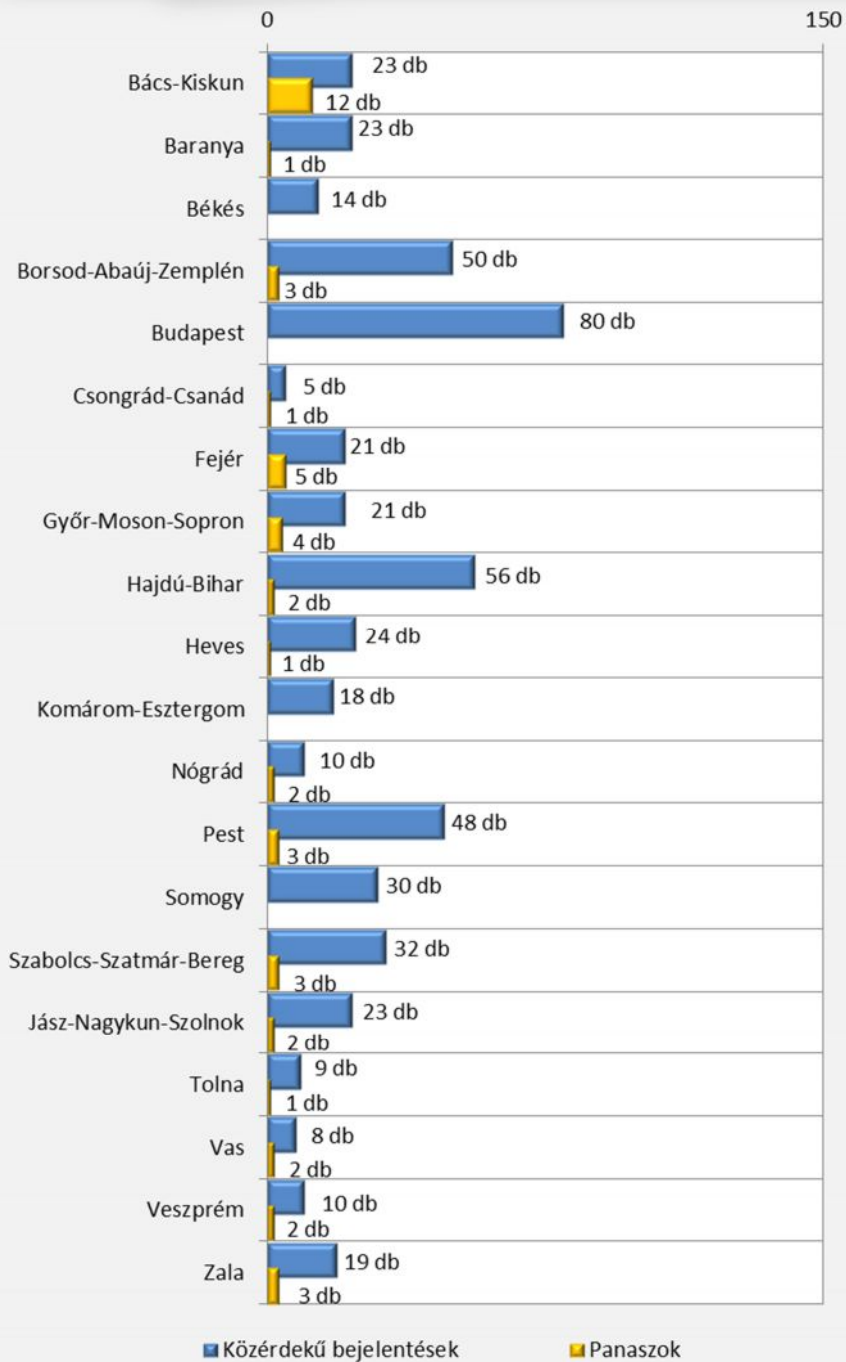
A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

4. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2020. I. félévben országosan **összesen 524 db közérdekű bejelentés és 47 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2020. I. félévben közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja

**A munkavédelmi hatóságokhoz beérkezett
közérdekű bejelentések és panaszok megoszlása megyénként
2020. I. félévben**

4.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

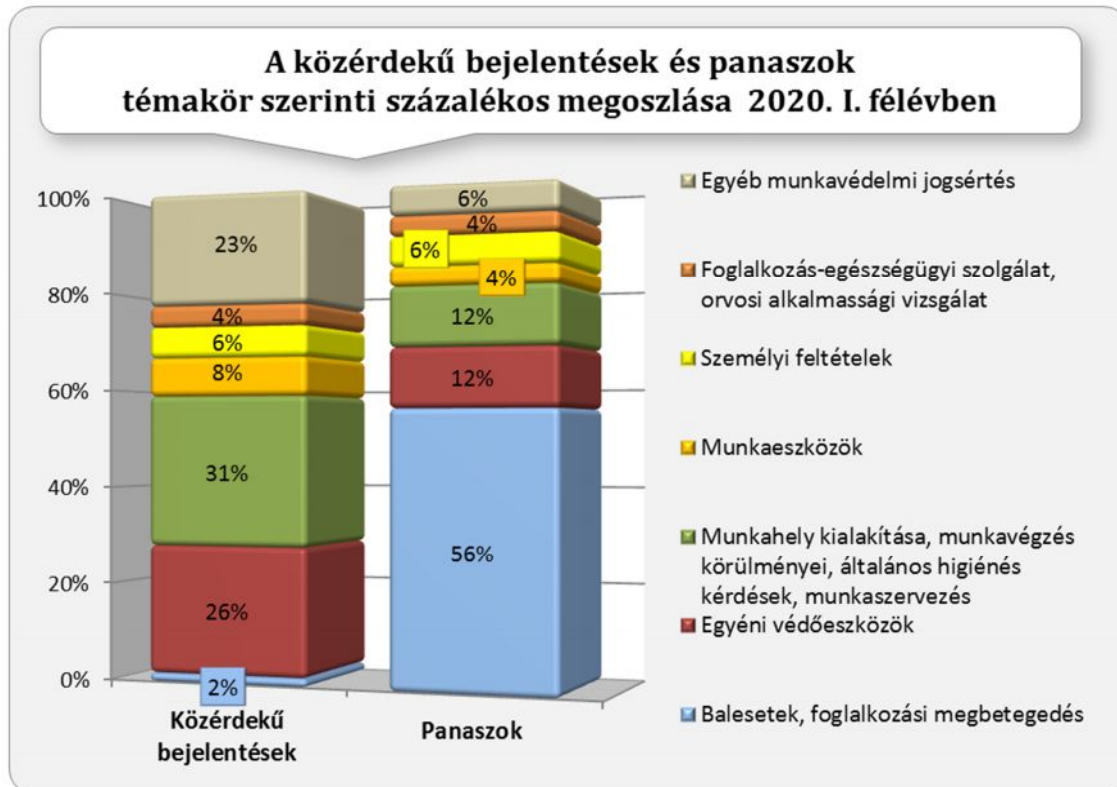
Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatain kívül a legtöbb **közérdekű bejelentés** (218 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (188 db) és a munkaeszközökkel (65 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (28 db) érkezett, azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés (6 db), és az egyéni védőeszközök (6 db) témakörben érkezett.

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra

A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2020. I. félévben a bejelentések többsége az építőipari, a feldolgozóipari és a kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódott.

Érkeztek még bejelentések például a mező- és erdőgazdasággal, a szállítás-raktározással, az egészségügy-szociális ellátással és a közfoglalkoztatással összefüggésben.

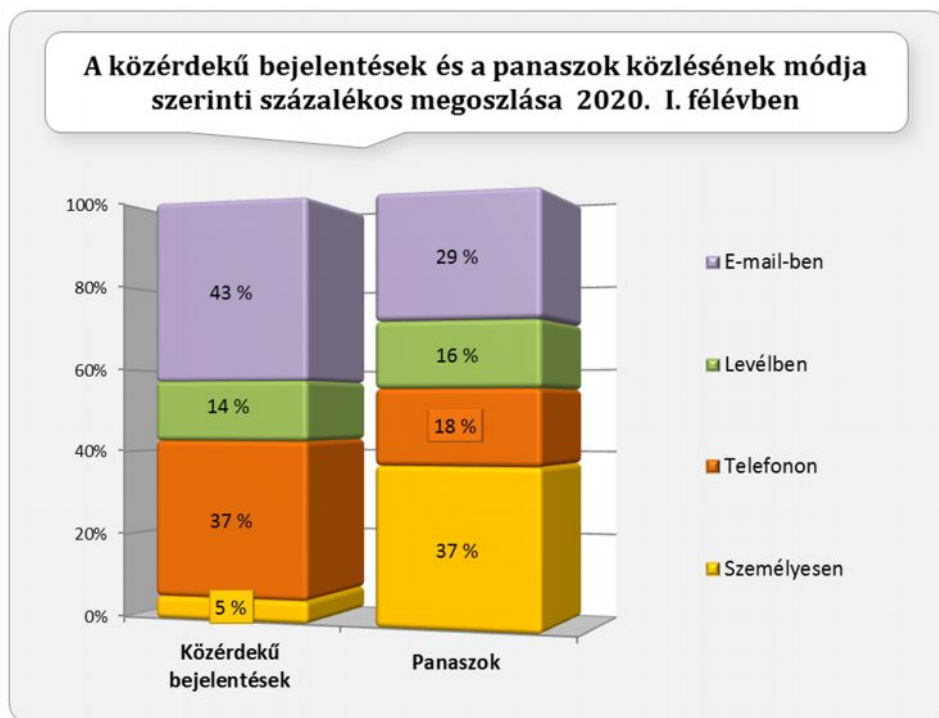
4.2. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban elektronikus levélben (43 %), vagy telefonon (37 %), illetve levélben (14 %), ritkábban személyesen (5 %) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (37 %), vagy elektronikus levélben (29 %), illetve telefonon (18 %), ritkábban levélben (16 %) nyújtották be.

9. számú ábra

4.3. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (89,6 %).

Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (5,3 %), a kormányhivataloktól (2,4 %), az Információs és Technológiai Minisztérium Munkavédelmi Főosztályától (1,8%), az önkormányzatoktól (0,9 %).

A jelentési időszakban beküldött összesen 571 db bejelentésből jelentős számú, 156 db (27,3%) névtelen volt.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

4.4. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

4.4.1. Megalapozottság, irányultság, az eredménytelen kivizsgálások okai

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak.

A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések hátterében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen;
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés).
- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;

4.4.2. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2020. I. félévben összesen 458 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

Az azonnali intézkedést fogantatosító 215 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 222 db határozathoz képest mindössze 16 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására.

Figyelmeztetést összesen 3 esetben alkalmaztak a területi munkavédelmi hatóságok. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 3,9 %-a volt a pénzbírságot kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 10. és a 11. ábra mutatja.

2020. I. félévben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 2 580 000 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok. Eljárási bírságot két esetben róttak ki, összesen 150 000 Ft értékben, közigazgatási bírságot egy esetben alkalmaztak, összesen 30 000 Ft értékben.

5. FŐMUNKAI DŐN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2020. I. félévben, főmunkaidőn kívül 118 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

6. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

6.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2020. I. félévi munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2020. I. félévben 104 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 104 bejelentett súlyos munkabaleset közül 36 halálos, 40 életveszélyes, 20 súlyos csonkolásos, valamint 8 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a *4. számú táblázat* tartalmazza.

A táblázat a munkavédelmi hatósághoz bejelentett baleseti eseményeket tartalmazza. Ezek kimenetele és minősítése a balesetvizsgálatok során változhat. A feldolgozott munkabaleseti adatokat a félévenként a honlapon megjelentetett kiadványunk szemlélteti.

2020. I. félév	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Áramütés	2	2	0	0	0
Behúzás	1	0	0	1	0
Betemetés	3	2	1	0	0
Borulás	1	0	0	1	0
Csonkolás	15	0	0	15	0
Égés	1	1	0	0	0
Elesés	2	0	2	0	0
Feltekerés	2	2	0	0	0
Fulladás	1	1	0	0	0
Gázolás	2	1	1	0	0
Ismeretlen	1	1	0	0	0
Közúti	22	13	7	2	0
Leesés	39	10	25	0	4
Marás	1	0	0	0	1
Összenyomás	3	0	2	0	1
Ráesés	3	2	1	0	0
Robbanás	2	1	0	1	0
Szemsérülés	2	0	0	0	2
Támadás	1	0	1	0	0
Összesen	104	36	40	20	8

6.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2020. január 1-jétől 2020. június 30. napjáig a munkavédelmi hatósághoz **657 foglalkozási megbetegedés gyanút jelentettek be, és a munkáltatók 65 fokozott expozíciós eset** kivizsgálásáról értesítették a munkavédelmi hatóságot.

A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált foglalkozási megbetegedés gyanújával érkezett bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították a Nemzeti Népegészségügyi Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából. A fokozott expozíciós eseteket a munkáltatók vizsgálják ki, az elkészült dokumentációt a területileg illetékes kormányhivatalnak küldik meg, ahol értékeli a munkáltatói kivizsgálás szakszerűségét.

A 2020. év első félévében bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva jelentős emelkedést mutatott (2019. azonos időszakában 113, 2018. év első felében 131 esetet jelentettek), melyet új típusú koronavírus (SARS-CoV-2) járvány egészségügyi és szociális ágazatban történő megjelenése okozott.

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2020. I. félévben a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 95,28%-a - a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett, mely a már említett tömeges új típusú koronavírus (SARS-CoV-2) fertőzés tömeges bejelentéséből adódott. 2019. év azonos időszakában is ebből az ágazatból érkezett a legtöbb bejelentés (32,7%), de idén kiugró volt az esetszám.

A feldolgozóiparból a bejelentések 1,97%-a érkezett.

A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik, ez az esetek 1,67 %-át adta.

A bejelentések döntő többsége (95,1%) biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt érkezett, kémiai kóroki tényező miatti foglalkozási megbetegedés gyanút 2,9%-ban jelentettek.

Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális, ergonómiai tényezők az összes bejelentés 1,7%-át tették ki.

Fizikai kóroki tényezők miatt az összes bejelentés 0,3%-a érkezett (5. számú táblázat).

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2020. január 1. - június 30.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	1	1	335	1	338
Baranya	10	1	1	0	12
Bács-Kiskun	0	0	0	1	1
Békés	0	0	0	1	1
Borsod-Abaúj-Zemplén	0	0	14	1	15
Csongrád-Csanád	0	0	12	0	12
Fejér	0	0	70	0	70
Győr-Moson-Sopron	3	0	1	1	5
Hajdú-Bihar	0	0	6	0	6
Heves	0	0	0	2	2
Komárom-Esztergom	1	0	99	1	101
Nógrád	0	0	0	0	0
Pest	0	0	27	0	27
Somogy	1	0	4	0	5
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3	0	1	1	5
Jász-Nagykun-Szolnok	0	0	2	2	4
Tolna	0	0	1	0	1
Vas	0	0	1	0	1
Veszprém	0	0	7	0	7
Zala	0	0	44	0	44
Összesen	19	2	625	11	657

Az összes bejelentett fokozott expozíciós eset a feldolgozóipar területéről érkezett.

A jelentési időszakban fokozott expozíciót döntően dimetilformamid és ólom (szervetlen) miatt vizsgáltak a munkáltatók. Jelentettek még benzol, nikkel és arzén okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

A 2019. év azonos időszakához képest a fokozott expozíciós esetszámok emelkedést mutatnak (2019. év első félévében 41, 2018. év azonos időszakában 34 eset volt).

6. számú táblázat

Fokozott expozíciós esetek								
2020. január 1. - június 30.								
	Zaj (fő)	Benzol (fő)	Toluol (fő)	Dimetilformamid (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Nikkel (fő)	Arzén (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	0	0	0	0	0	0	0	0
Baranya	0	0	0	0	0	0	0	0
Bács-Kiskun	0	0	0	0	0	0	0	0
Békés	0	0	0	0	0	0	0	0
Borsod-Abaúj-Zemplén	0	0	0	0	0	0	0	0
Csongrád-Csanád	0	0	0	0	0	0	0	0
Fejér	0	2	0	0	0	0	0	2
Győr-Moson-Sopron	0	0	0	0	0	0	0	0
Hajdú-Bihar	0	0	0	0	0	0	0	0
Heves	0	0	0	0	0	0	0	0
Komárom-Esztergom	0	0	0	51	0	3	0	54
Nógrád	0	0	0	0	0	0	0	0
Pest	0	0	0	0	0	0	0	0
Somogy	0	0	0	0	0	0	0	0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0	0	0	0	0	0	0	0
Jász-Nagykun-Szolnok	0	0	0	0	8	0	1	9
Tolna	0	0	0	0	0	0	0	0
Vas	0	0	0	0	0	0	0	0
Veszprém	0	0	0	0	0	0	0	0
Zala	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	0	2	0	51	8	3	1	65

7. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

7.1. Számadatok

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző kormánytisztviselői részéről 2020. I. félévben összesen 1512 esetben történt információnyújtás, mely során 2245 problémára kaptak választ az érdeklődők. Az előző évhez képest, jelentős növekedés tapasztalható a koronavírus járvánnyal kapcsolatos kérdések miatt, 2019. év hasonló időszakában 1000 db tanácsadás során 1335 db kérdés került megválaszolásra. Továbbra is telefonon történik a legtöbb tanácsadás.

A tanácsadások eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

7. számú táblázat

Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Főváros	581	586	555	11	15
Baranya	11	41	9	1	1
Bács-Kiskun	24	41	22	0	2
Békés	18	38	16	1	1
Borsod-Abaúj-Zemplén	371	713	331	0	40
Csongrád-Csanád	6	8	0	6	0
Fejér	1	1	0	0	1
Győr-Moson-Sopron	100	246	96	4	0
Hajdú	5	8	4	1	0
Heves	93	155	92	0	1
Komárom-Esztergom	19	28	14	3	2
Nógrád	7	14	6	1	0
Pest	13	30	7	6	0
Somogy	16	30	13	1	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	50	52	44	1	5
Jász-Nagykun-Szolnok	29	48	18	6	5
Tolna	24	24	21	0	3
Vas	45	75	29	6	10
Veszprém	4	5	2	2	0
Zala	95	102	88	6	1
Összesen	1512	2245	1367	56	89

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2020. I. félévben 1023 (db) megkeresés érkezett, ebből 806 fő telefonon, 217 fő e-mailben érdeklődött. A tájékoztatások során összesen 1198 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

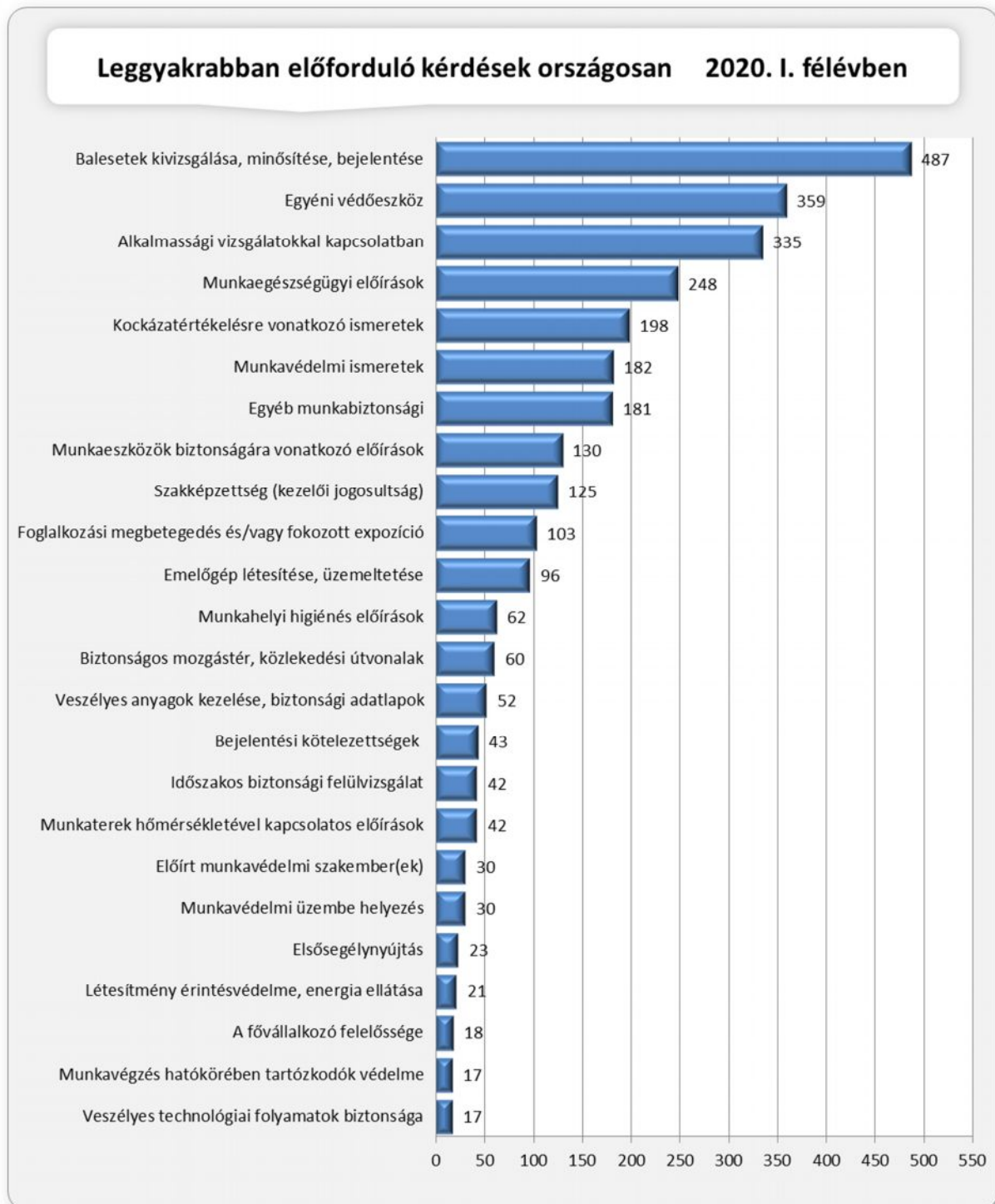
8. számú táblázat

Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat	Megkeresések	Kérdések száma
Telefonos	806	888
Írásos (e-mail, levél)	217	310
Személyes	0	0
Összesen:	1023	1198

2020. I. félévben, munkabiztonság területén a legtöbb kérdés továbbra is a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel. Sokan kértek információt az egyéni védőeszközökre vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban is.

Jelentős számban volt érdeklődés az alkalmassági vizsgálatokkal, a járvány helyzet kapcsán szükséges tennivalókkal, a munkaegészségügyi előírásokkal, illetve a kockázatértékeléssel kapcsolatban is. Továbbra is nagy számban tettek fel kérdéseket a szakképzettség, kezelői jogosultság témakörében. (12. számú ábra)

12. számú ábra

7.2. Munkavédelmi fórumok

A járási hivatalok munkavédelmi hatóságai a járványhelyzeti korlátozó intézkedések miatt az előző évekhez képest kevesebb számban, 3 alkalommal vettek részt nyílt napon 2020. I. félévben, más szervezetek által tervezett munkavédelmi konferenciák sem kerültek megtartásra.

8. EGYÉB TAPASZTALATOK

8.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása.

A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

8.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2020. I. félévben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését.

A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.

8.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2020. évben

A társhatóságok közreműködésével 2020. I. félben 4386 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 540 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 8,12%-át.

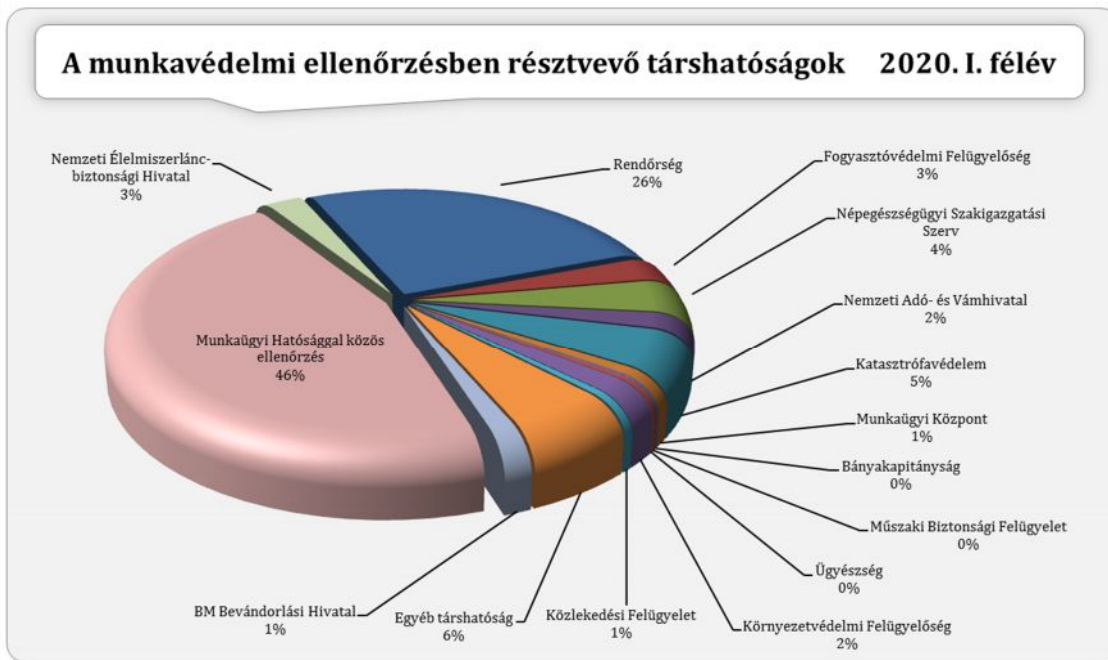
A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszíneknél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató megghiúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2020. I. félben a rendőrhatalósággal közösen 140 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 50 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

13. számú ábra

A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2020. I. félévben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyénkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

